

Viis päeva Tšehhoslovakkias

INDREK TOOME

Üldist Tšehhoslovakkia kohta:
territoorium 127 900 km², rahvaarv 13 742 000 (1961), 66% tšehhid ja 28% slovakid, pealinn miljonilinn «Kuldne Praha».

Tšehhoslovakkia on tööstuslikult arenenumaid maailmas. Juhtival kohal on masinaehitus. Vajalikul tasemel on arendatud ka kergetööstust. 1960. aastal ületas tööstustoodang rohkem kui neljakordselt kodanliku perioodi kõrgeima taseme — 1937. a. oma. Tšehhoslovakkia on peamiste toodanguliikide valmistamisel iga elaniku kohta ette jõudnud Prantsusmaast ja Inglismaast. Kivi- ja pruunsöe kaevandamisel iga elaniku kohta on ta ees Ameerika Ühendriikidest, Lääne-Saksamaast ja Prantsusmaast, terase tootmisel Inglismaast, Rootsist, Prantsusmaast ja Lääne-Saksamaast. Tšehhoslovakkias on sotsialismi materiaaltehniline baas põhiliselt rajatud. Elanikkonna haridustase on kõrge. Kõrgemate koolide arv on ajavahemikul 1948—1960 kas-

vates elamutes. Muuseas — selle kõrgema kooli päevases osakonnas õpib umbes 4000 üliõpilast (peaaegu sama palju nagu TPI-s). Meid juhatati oma «residenti» ja näidati kätte vajalikud abiruumid. Olime kõige ülimalt rahul. Käisime ühiselamu lähedal asuvas restoranis lõunatamas. Samaaegselt keskustesime meid ja neid huvitavate küsimuste üle (toimus nn. konsultatiivkohtumine või eelläbirääkimine). Seejärel palusime mõtlemisaega ja läksime duši alla. See oli igati läbimõeldud tegevus, sest ilm oli kuum ja lämmatav.

Ohtul käisime Praha Kesküliõpilasklubis. Klubi on isemajandav ja -tegutsev ettevõtte. Ta paikneb küllaldaselt suurtes ruumides kahel majakorrusel. Esimesel korrusel asub kohvikusaal tantsimisvõimaluste ja baariga, teisel korrusel allavaatamise võimalusega mängusaal mitmesuguste piljardite ja raha peale mängida oskavate automaatidega. Kuulasime üht üliõpilas-diksi-land tantsuorkestrit tema solistidega ja jõime dzuusi (juicy) ja arokoolat (aro-cola). Olime kui

KOIGI MAADE PROLETAARLASED, UHINEGE!
TALLINNA

Nr. 20 (515)

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETTÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

XX aastakäik

Reedel, 21. juunil 1968

KONKURSI VABARIIKLIK ETAPP

Eesti NSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi viimasel kolleegiumil kinnitati üleliidulise üliõpilaste ühiskonnateaduslaste teaduslike tööde 1968. a. konkursi vabariikliku etapi tulemused.

Konkursi I etapil esitasid meie vabariigi kõrgemate õppeasutuste üliõpilased kokku 150 tööd, neist Tallinna Polütehnilise Instituudi üliõpilased 113 teadusliku uurimistööd ja referatiivset tööd. Märjiti, et kuigi tööde arv on võrreldes möödunud aasta analoogse konkursiga mõnevõrra suurenenud (mullu esitati I etapil vabariigis kokku 113 tööd), on tulemused siiski tagasihoidlikud võrreldes üleliiduliste keskmistega.

Käesoleva konkursi vabariiklikul etapil vaadati läbi 24 teaduslikku tööd ja määrati rahaline preemia ning aukiri 16 töö autoreile.

Meie instituudi üliõpilaste töid auhinnati järgnevalt:

I preemia (70 rubla) määrati majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Jaanus Rannale töö «Uued nähtused Rootsi majanduslikus arenemises pärast Teist maailmasõda» eest (teaduslik juhendaja dots. E. Inti).

II preemia (50 rubla) said majandusteaduskonna II kursuse üliõpilased Jevgenia Aronštam, Feliks Järvet, Toomas Karm, Ilmar Ladva, Jüri Pihlakas ja Sirje Treimann kollektiivse töö «Tööjõu taastootmise probleeme kaubaringluses» eest (teaduslik juhendaja dots. O. Pöder) ja majandusteaduskonna II kursuse üliõpilane Marika Vaher töö «Soome tööstuse sõjajärgne areng ja nihked tootmisharuises struktuuris» eest (teaduslik juhendaja dots. E. Inti).

Nimetatud kolm tööd otsustati saata edasi konkursi üleliidulisele etapile.

III preemia (30 rubla) määrati majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Ludmilla Anikinale töö «Krediit sotsialistlikus ühiskonnas» eest (teaduslik juhendaja õp. M. Randveer), mehaanikateaduskonna I kursuse üliõpilastele Vilve Preirikule ja Heljo Salumäele töö «Usu mõjust noortele linnas ja maal» eest (teaduslik juhendaja dots. K. Vimmsaare) ja majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Ain Ivalole töö «Skandinaavia riigid ja Euroopa majanduslikud blokid» eest (teaduslik juhendaja dots. E. Inti).

Esiletõstmist väärivad keemiateaduskonna IV kursuse üliõpilase Ants Lõhmuse töö «Loodus ja ühiskond» (teaduslik juhendaja assistent E. Ruut) ja õhtuteaduskonna IV kursuse üliõpilase Mihhail Otsmaa töö «Materiaalide liikumise seadused ja nende filosoofiline tähtsus» (teaduslik juhendaja van.-õp. E. Tšerkassova).

rashalides pluusides noormehi ja kaitsevõrvi seelikuis tütarlapsi. Siis järgneb suur vaikuse periood — vaikus Tallinnas, mitte vabariigi maaehitustel.

Meie plaanid? Sellest on palju räägitud. Kus meie inimesed kõige tublimad on — ei oska ette öelda. Võib-olla Põlva lasketiiruehitusel, võib-olla on nendeks isehakanud hiidlased või saarlased.

Ajalehtedes on meie ehitusmalevast palju kõneldud. Nüüd mõni sõna ka suurest üleliidulisest üliõpilaste ehitusrühmast. Keskaasta andmeil oli juunikuu keskel registreerinud rühmadesse 262 675 üliõpilast. Keskmine kapitaalvahutuste summa on planeeritud inimese kohta 1300 rubla (meie olime tagasihoidli-

— planeerisime 1000 rubla). Siit edasi üks tähelepanek. Kuigi aktiivne tööperiood aastastalt laieneb, jääb kapitaalvahutuste summa inimese kohta samaks (taoline keskmine 1300 rubla on eksisteerinud juba aastaid). Tähelepanek — ehitusrühmad on omandanud suuri kogemusi, inimeste väljajõe lähed kiiremini, on tõusnud tööviljakus. Tööperioodi lühenemine jätab aga malevlastele rohkem aega puhkuseks.

Sooovin «Tallinna Polütehniku» lugejatele ja kõigile ehitusmalevlastele kaunist ja meeldivat suvepuhkust!

Nägemiseni sügisel!
Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva komandör A. VAHTRA

Sajas peenmehhaanika-insener

Viis aastat tagasi, samasugustel kuumadel juunipäevadel nagu tänava andis mehaanikateaduskond esimese lõpetaja peenmehhaanika seadmete erialal. Eile kaitstes diplomiprojekti sajas lõpetaja — Udo Pail. Juubilari au langes mehele, kes on selle igati ära teeninud. Võime olla kindlad, et seda energiat ja juurdlevat vaimu, mida ta tudengipõlvves üles näitas, jätkub tal ka tulevases töökohal.

Esimesed peenmehhaanikud on endid vabariigi tööstuses heast küljest näidanud. Tahaksime loota, et järgmised sajad suudavad veelgi rohkem.

Tutvuge meie rühmade töögraafikuga! Avaldame need tänases ja järgmises «Tallinna Polütehnikus».

Ühel tavalisel eksamipäeval.

Praha Karli Ülikool. See õppeasutus avas ukseid aastal 1348 ja on vanim Kesk-Euroopas.

vanud 13-lt 50-le. Tšehhoslovakkia Sotsialistliku Vabariigi president on Ludvik Svoboda. Juhtivaks ja suunavaks jõuks riigis on Tšehhoslovakkia Kommunistlik Partei, eesotsas esimese sekretäri Alexander Dubčekiga.

Eeltoodu väljatoomine oli vajalik edaspidiste vihjete ja viidete selgitamiseks, nii et ärge haritud ja erudeeritud lugeja pahandagu, kui tsiteerin kõigile teadaolevaid fakte, vaid kinnitagu need veel kord oma mälus. ELKNÜ Tallinna Polütehnilise Instituudi Komsomolikomitee delegatsioon, mille koosseisu kuulusid Ahto Vellamaa ja nende ridade kirjutaja, sõitis Tallinnast välja 28. mail eesmärgiga sõlmida Leping Praha Kõrgema Majanduskooliga.

Sõit kulges ilma liigsete vipe-rusteta ja maikuu viimasel päeval olime Praha Keskvalksalis. Olime veidi hämmeldunud ja isegi üllatunud, kui meie juurde astusid kaks noormeest ja küsisid — ega me juhuslikult Tallinnast ei ole. Meie olime tõesti juhuslikult just sealt ja kätlesime suure entusiasmi Kõrgema Majanduskooli II kursuse üliõpilaste Jan Palachi ja Miroslav Džupinkaga. Sõitsime koos ühiselamusse, kus valgust, õhku ja ruumi oli veidi rohkem kui meie vasta-

välismaalased pärismaalaste peres. Meie valged särigid, lipsud ja pintsakud tundusid kohatutena sellises ülerrõivaste kirevuses. Enamikul meesüliõpilastel olid seljas mitmevärvilised pluusid-kampsunid-pulloverid, jalas aegu näinud teksaspüksid ja kerged kingad. Neil, kellel kasvab midagi habemesarnast, oli see ilmtingimata pikemalt olemas.

Tütarlapsed riietusid samuti n. ö. «elegantse lohakusega». Kui esimesel pilgul silm sellega ei harjunud, siis ajapikku oleksime meiega oma soojad kuued millegi kergema vastu vahetanud!

Tantsitakse temperamentselt (tütarlaps hüpleb siia-sinna, noormehel on vähem tegemist). Rahvast oli palju ja jutuaajamisest selgus, et taolised üritused (neid pidi Prahas olema küllalt) on väga populaarsed üliõpilaste hulgas. Juuakse õlut-veini-juicy-aro-colat, tehakse suitsu, tantsitakse, mängitakse, aetakse maast-ilmast juttu. Purjusolijaid ei märganud. Loodame, et meie Glehni lossi klubi kujuneb sellelaadiseks ja veelgi etemaks. Jätsime publikuga pead noogutades hüvasti ja läksime esimese päeva muljeist-mõttest küllastununa ühiselamusse magama.

(Järgneb.)

Taškendist ja Usbekistanist

Kuigi meie vabariigis võimutseb praegu kuumalaine, saab meile osaks suurepärase võimalus sellele lisa saada lõunamaisest soojusest, mida toovad kaasa dekaadi üritused. Pakume eksamitevahelist ajaviidet ka üliõpilaskonnale.

nos «Oktoober» värviline dokumentaalfilm «Maavärisemine Taškendis 1965». Oma muljeid neilt päevilt jagab EÜE peainsener Peeter Palu. Hiljem näidatakse Poola filmi «Tütarlaps aknal».

ELKNÜ TPI KOMITEE

24. juunil kell 19linastub ki-

RAADIOTEHNIKA ERIALA ARENGUST TPI-s

Esimesed raadiotehnikaalased loengud Venemaal peeti kõrgemas õppeasutuses 1902. aastal. *)

Esimene katse raadiotehnikaga piirnevate erialade loomiseks TPI-s toimus nelikümmend viis aastat hiljem ja lõppes fiaskoga. **)

Katset samas suunas korrati 1958. aastal, mil võeti vastu 25 üliõpilast üldtehnilisse õhtusesse teaduskonda automaatika erialale. Tulles vastu raadiotehase «Punane RET» administratsiooni taotlusele, asetati pearõhk raadiotehnilistele õppeainetele, sest valdava osa antud õpperühmast moodustasid selle ettevõtte töötajad. Ühtlasi on antud seik ilmeks tõendiks vaadeldava eriala tihedaist side- ja tootmisega alates oma algust.

Lootustandvalt alanud uus üritus andis julgust ka 1960/61. õppeaastal TPI-sse vastuvõetud automaatikuid hiljem profileerida veel nii elektroonikuteks kui ka radistideks.

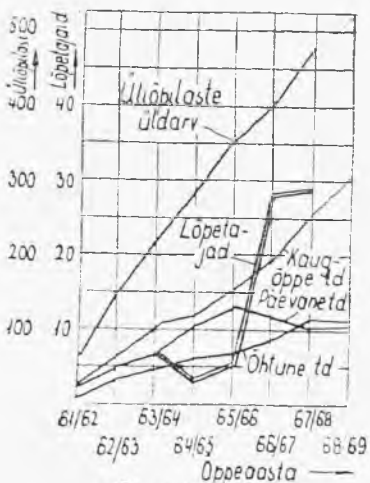
Kahjuks pole aga senini läinud korda nende ametlikku jagunemist kindlaks teha. See on ka arusaadav, sest sedavõrd kauges minevikus toimunud sündmustelt katte kergitamiseks kulub tihti inimpõlvi, samuti pole teaduskondade ja kateedrite lahutamise ja liitmise ning korduvate ümberkolimiste tõttu meieni säilinud usaldusväärseid andmeid ega ürikuid.

Raadiotehnika eriala arengu poolametlik ajastu TPI-s algab 1961. aastal automaatika kateedri kaitsvas rüpes, mil vastuvõtu plaanidesse lülitati nii päevases kui ka kaugõppeasakonnas kummaski üks eriala 705 — «radioaparatuuri konstrueerimine ja tootmine» õpperühm.

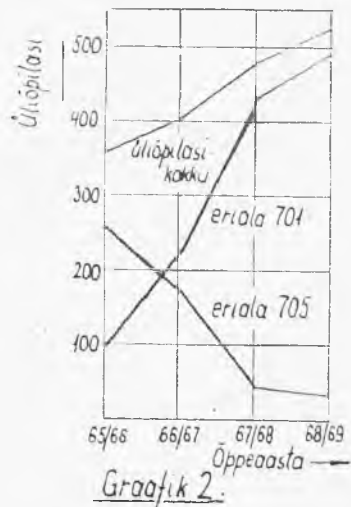
Ametlik ja tormiline raadiotehnika õit-seng jätkub raadiotehnika kateedri loomisega 1. septembril 1967, milline päev on ka radistide ajaarvamise alguseks.

Nimetatud fakt jagab TPI radistide ajaloo seega kaheks — eelajalooliseks ja ajalooliseks ajajärguks ning annab kodu-uurijatele kätte niioelda selged tähised ehk verstaapostid edaspidiste uurimuste sooritamiseks.

Raadioeriala õpilaste arvu kasvu erinevate õppevormide lõikes kui ka lõpetajate üldarvu koondandmed selguvad graafikult nr. 1.

Põhiliselt perspektiivseks õppevormiks on kaugõppevorm, mis võimaldab TPI-s veedetavat aega pikendada vähemalt kuue aastani ja on täielikus vastavuses antud eriala spetsiifikaga (ulatuslik teoreetiline pagas, rohkearvulised laboratoorsed tööd, mahukad projektid).

Graafikul nr. 2 on toodud radistide ajutine killustumine fraktsioonidesse, s. o. erialade 701 → raadiotehnika ja 705 — radioaparatuuri konstrueerimine ja tootmine — vahel. Iseloomustav on eriala 705 hääbumine samaaegsel radistide üliõpilaste üldarvu kasvul. Keeruka analüüsi põhjal (inimeste lahutamine kohtuliku menetluseta) võime oletada eriala 701 kasvu, mis oma laiema profiili tõttu rahuldab paremini meie vabariigi nõudeid.

Allakirjutanu peab siinkohal oma kohuseks avaldada õppeasakonnale tervikuna ja juhatajale eraldi radistide ühist tänu, kuna nende hindamatu väärtusega statistiliste andmete põhjal sai selle tagasihoidliku kirjatüki loomine üldse võimalikuks.

Kahjuks pole lõpetajate suure arvu ja piiratud ruumi tõttu võimalik tuua meie lehe veergudel kõne all oleva eriala lõpetajate diplomitööde analüüsi ega vaadelda ligemalt asutusi ning ettevõtteid, kus nad käesoleval ajal töötavad.

Loodan, et pisuke katse tuua radistide tekkeloosse mõningat valgust leiab edasiarendust ulatuslikes kollektiivsetes väljakaevamistes, uurimustes ning individuaalsetes monograafiates.

Samuti püüame seda lünka edaspidi jõudumööda täita vähemalt kahe eettel- litava sarja — ajaloolis-populaarse «Raadiotehnika koidikul» ja isiklikel mälestustel ning läbielamustel põhineva «Mineviku radadel» kinjastamisega.

Kah radist

*) В. А. Вурлянд. Отечественная радиотехника в датах. Москва, 1957.

**) Tallinna Polütehnik Nr. 11 (506), XX aastakäik.

Nii mõnigi TPI lõpetanud mehaanikainsener on lisaks teadmistele, mis ta omandas õppeprogrammide alusel, saanud elluastumisel kaasa ka kogemusi teadusliku töö alalt.

Praegu on üliõpilastel võimalik teadusliku tööga tegelda kõigi mehaanikateaduskonna kateedrite juures: metallide tehnoloogia kateedris on põhi probleemiks pulbermetallurgia rakendamine Eesti NSV tööstuses, masinaelementide kateedris — metallide kulumis- ja väsimusprobleemid, masinaehituse tehnoloogia kateedris — elektronarvutitel tehnoloogiliste režiimide väljatöötamine, masinatööstuse automatiseerimise kateedris aga masinate sissetöötamisprotsesside kontrolli automatiseerimise küsimused.

Matemaatika ja teoreetilise mehaanika kateedrite juures võivad nooremate kursuste üliõpilased mitmesuguste referatiivset laadi teemadega jõudu katsuda.

Pildil näeme masinaelementide laboratooriumi juhatajat ins. R. Siimpõega kulumismasina ZUK-3 juures. Võtnud juba üliõpilasena osa metallide erosiooniprobleemide uurimisest, kaitses ta samal teemal ka diplomitööd ja jätkab jõupingutusi, et lähemal ajal uuringute jätkuna ka väitekiri lauale panna.

1968. a. suveperioodil Tallinna Ehitustrusti lähetavate üliõpilaste töögraafik

Avaldame täna LÕPLIKU graafiku töötamiseks Tallinna Ehitustrustis.

Kordame samuti aadresse ja telefoninumbreid:

Tallinna Ehitustrust, Narva mnt. 58, telef. 257-59 ja 257-30.

Ehitusvalitsused: nr. 1 — Mäealuse 30;

nr. 2 — Narva mnt. 58, telef. 256-79;

nr. 3 — Säde 1, telef. 406-25;

nr. 4 — Narva mnt. 58, telef. 256-60 ja 256-18;

nr. 5 — Masina 4, telef. 223-72;

nr. 8 — Maardu, Kingissepa 3a, telef. 601-210 ja 601-506.

Tallinnast väljaspoole suunatud teletele Tallinna Ehitustrust garanteerima transpordi. Transpordi suhtes kokkuleppimiseks palume helistada antud telefonidel.

Jrk. nr.	Teaduskond, rühm	Töötamise aeg algus lõpp	Eh. valitsus	Objekt	Objekti asukoht, telefon	Töödejuhataja
Ehitusteaduskond						
1.	EK-41	27.06 24.07	EV-1	Lasteaed	Ed. Vilde tee 524-28	Stepanov Sokolova
2.	EV-47	11.07 24.07	EV-2	Tehas «Volta»	617-785	Bohun
Majandusteaduskond						
3.	TM-81	27.06 10.07	EV-1	TPI I korpus	Akadeemia tee 523-16	Loim Andre
4.	TM-87	" "	"	Lasteaed	Ed. Vilde tee 524-28	Stepanov Sokolova
5.	TM-21	4.07 17.07	EV-3	Hotell «Turist»	Kreutzwaldi tn. 257-64	Peterson
6.	TM-27	" "	"	"	"	"
7.	TI-21	" "	"	Elumaja	Pelgurand, 12. kvartal 735-06	Korolevitš
8.	TT-21	" "	EV-1	Lasteaed	Tammsaare tee	Randman Fjodorova
9.	TP-21	" "	"	"	"	"
10.	TR-21	" "	"	TPI I korpus	Akadeemia tee 523-16	Loim Andre
11.	TR-27	" "	"	"	"	"
12.	TM-41	" "	"	"	"	"
13.	TM-47	" "	"	"	"	"
14.	TA-47	" "	"	TPI ühiselamu	Akadeemia tee 527-68	Loim Semjonov
15.	TT-41	" "	"	Keemia-instituut	Akadeemia tee 524-74	Loim Bondar
16.	TI-41	" "	"	"	"	"
17.	TI-42	" "	"	Kutsekool	Kotka 12 560-28	Randman Kirillov
18.	TP-41	" "	"	Koolimaja	Ed. Vilde tee 528-70	Randman Ristlaid
19.	TR-41	" "	"	Lasteaed	Ed. Vilde tee 524-28	Stepanov Sokolova
20.	TR-47	" "	EV-8	Kehra ehitusobjekt	Kehra	Kari
21.	TE-21	11.07 24.07	EV-2	Tehas «Volta»	617-785	Bohun
Energieetikateaduskond						
22.	AA-41	27.06 10.07	EV-1	Lasteaed	Sõpruse pst. 528-65	Loim Vaab
23.	AA-47	" "	"	"	"	"
24.	AA-21	4.07 17.07	EV-3	Tallinna Kaubamaja juurdeehitus	"	Ussanov
25.	AA-27	" "	"	"	"	"
26.	AS-27	" "	EV-2	Kaubanduskeskus	Ed. Vilde tee 523-92	Drajev
27.	AL-27	" "	"	"	"	"
28.	AO-21	" "	"	Spets. autobaas	Kadaka tee 603-607	Kanter
29.	AJ-41	" "	"	"	"	Peterson Baran
30.	AV-41	" "	EV-3	Raadiomaja	Lomonosovi tn.	"
31.	AL-47	" "	"	"	"	"
32.	AV-61	" "	EV-2	Medits. Instituut	Hiiu 42 510-966	Kanter
33.	AS-67	" "	"	"	"	"
34.	AJ-61	" "	"	Kaubanduskeskus	Ed. Vilde tee 523-92	Drajev
Elektrotehnikateaduskond						
35.	LK-27	" "	EV-3	Kohvik «Kadriorg» Ühiselamu	Narva mnt. 246-85	Ussanov
36.	LI-21	" "	"	"	Pae tn.	Ptitsõn
37.	LR-21	" "	"	Hotell «Aeroflot»	Lennujaama tee	Ussanov
38.	LE-41	" "	EV-2	Masinatehas	Kalinini 68 734-196	Kozljatškov
39.	LA-41	" "	EV-2	Masinatehas	Kalinini 68 743-196	Kozljatškov
40.	LA-47	" "	"	Ehitusobjekt	Gagarini 33-a 643-74	"
41.	LI-41	" "	"	Mustamäe katlamaja	Mäealuse	Tiškov
42.	LK-41	" "	"	"	"	"
43.	LK-47	" "	"	Tehas «Norma»	"	Soldtšuk
44.	LM-41	" "	"	"	"	"
45.	LP-41	" "	EV-4	Tehas «Metallist»	Kilve 23 201-27	Kalev
46.	LR-47	" "	"	Kriidikomb. majand. blokk «Estbakaleja»	Leningradi mnt. 47 201-27	Krasnov
47.	LT-41	" "	"	"	Punane 25 226-08	Begišev
48.	LE-21	18.07 31.07	EV-1	Koolihoone	Ed. Vilde tee 528-70	Randman Ristlaid
49.	LM-21	" "	"	Lasteaed	"	Stepanov Sokolova
50.	LT-21	" "	EV-2	Kaubanduskeskus	"	Drajev
51.	LA-27	5.08 17.08	EV-8	Kehra puhastusadmed	Kehra Kehra 420	Kari
52.	LA-21	" "	"	"	Kehra Kehra 420	Kari

